

Príklad číslo 2

Každý má právo na vzdelanie

Aj v dnešnej dobe nemajú milióny ľudí prístup ani len k základnému vzdelaniu, väčšinou ide o deti a medzi nimi predovšetkým o dievčatá. Kvôli tomu nemajú šancu na zlepšenie svojich životov. Vzdelanie nie je len právo, je to akoby cestovný pas k rozvoju ako takému. Otvára nám dvere a rozširuje našu slobodu a príležitosti. Prispieva tiež k udržaniu mieru, demokracie a ekonomického rastu, okrem toho krajinám umožňuje bojovať proti chudobe.

Vzdelanie sa uznáva ako ľudské právo, pretože je nevyhnutné k zachovávaniu a posilňovaniu prirodzenej dôstojnosti ľudských bytostí. Napriek tomu, že podľa viacerých ľudskoprávných zmlúv a deklarácií má každý jeden človek na vzdelanie právo, stále existujú veľké skupiny ľudí, ktorým je toto právo upierané.



V celosvetovom meradle je vzdelanie zakotvené napríklad vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv (článok 26), ktorá hovorí, že "každý má právo na vzdelanie... vzdelanie by malo smerovať k plnému rozvoju našej osobnosti". Aspoň základné vzdelanie by malo byť poskytované zadarmo a povinné pre všetkých. Ďalšie vzdelávanie by malo byť všeobecne dostupné pre celú spoločnosť. Vzdelávanie je zahrnuté aj do Miléniových rozvojových cieľov, ktorými sa krajiny OSN zaväzujú, že základné vzdelanie bude dostupné pre všetkých do roku 2015.

Už teraz však vieme, že tento cieľ nebude splnený. Aj napriek tomu, že školská dochádzka u detí do 14 rokov vzrástla, podľa údajov UNICEF nemalo v roku 2013 ešte stále 57 miliónov detí prístup k vzdelaniu. Kým India, ktorá na tom bola v minulosti v školskej dochádzke zle, teraz v tejto oblasti výrazne rastie, na krajiny subsaharskej Afriky pripadá viac než polovica detí bez vzdelania.

V lokálnom kontexte býva právo na vzdelanie súčasťou ústav jednotlivých krajín. Nájde ho aj v slovenskej ústave, a to hneď niekoľkokrát. Podľa ústavy naň má nárok každý z nás, pričom napríklad menšiny majú právo na vzdelávanie vo svojom rodnom jazyku.